

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (33)
16.6.2015
Taltionumero
1675
Diaarinumerot
699/1/14
708/1/14
718/1/14

Lohjan keekushallinto
Saap. 17.6.2015
Tunnus/säil.paikka:
506/11.01.00/2013

Asia

Ympäristölupaa koskevat valitukset

Valittajat

1. Juhana Salmenpohja
2. Tuomo Lundell ja hänen 56 asiakumppaniaan
3. Vilho Rehmosen kuolinpesä ja Jani Tammijoki

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeus 30.1.2014 nro 14/0029/3

Asian aikaisempi käsittely

Nummi-Pusulan ympäristölautakunta on 23.3.2012 antamallaan päätöksellä (13.3.2012 § 21) myöntänyt Juhana Salmenpohjalle perustettavan yhtiön lukuun ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:n mukaisen toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan kallion louhintaa ja murskausta varten tilalla Salmi RN:o 2:68 Nummi-Pusulan kunnan (nykyisin Lohjan kaupunki) Sierlan kylässä. Päätöksen lupamääräykset ja luvan tarkistamista koskeva määräys kuuluvat seuraavasti:

Päästöt vesiin

1. Kallionlouhinta-alueen kuivatusvedet on kerättävä, käsiteltävä ja johdettava pois alueelta hakemuksessa esitetyllä tavalla. Alueelle rakennettava selkeytysallas on tyhjennettävä lietteestä riittävän usein altaan kiintoaineen erotuskyvyn ylläpitämiseksi.
2. Louhinta tulee suorittaa siten, ettei se aiheuta alla olevaan kallio- tai maaperään sellaisia muutoksia (halkeamia, ruhjeita ym.), joista saattaa olla haittaa alueen pohjavedelle tai ympäristölle.

Melu ja tärinä

3. Louhinnasta ja murskauslaitoksen toiminnasta, liikenne mukaan lukien, aiheutuva melu ei saa lähimpien häiriintyvien kohteiden piha-alueilla ylittää päiväohjearvoja (klo 7–22), jotka ovat 55 dB (L_{Aeq}) vakituksessa asuinkäytössä olevilla kiinteistöillä ja 45 dB (L_{Aeq}) loma-asumiseen käytettävillä kiinteistöillä. Alueella ei saa toimia yöaikaan (klo 22–7).

4. Louhintaja- ja murskauslaitosalueella saa tehdä porausta ma–pe pois lukien arkipyhät klo 7.00–21.00, räjäytyksiä ja rikotusta ma–pe pois lukien arkipyhät klo 8.00–18.00, murskausta ma–pe pois lukien arkipyhät klo 7.00–22.00 sekä kuormausta ja kuljetusta ma–to pois lukien arkipyhät klo 7.00–20.00. Kuormausta ja kuljetusta saa tehdä perjantaisin ja arkipyhien aattona klo 7–18. Louhoksella tehtävät räjäytykset on ajoitettava mahdollisuuksien mukaan samaan kellonaikaan. Tavoitteellisesta räjäytysajasta on tiedotettava lähiseudun asukkaille ja Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Alueella ei saa suorittaa porausta, räjäytyksiä tai murskausta 1.5.–31.8. välisenä aikana. Tuotteiden kasausta ja kuljetusta sekä muita vähän melua aiheuttavia töitä voidaan suorittaa ympäri vuoden.

5. Murskausta suoritettaessa melulähteet on sijoitettava hakemuksessa esitetyllä tavalla siten, että voimakkain ääni ei lähde melulle alttiiden kohteiden suuntaan. Murskattavat materiaalit, pintamaat sekä valmiit tuotekasat on sijoitettava niin, että ne estävät melun leviämisen melulle alttiisiin kohteisiin. Kasojen koko on pidettävä koko murskaustoiminnan ajan riittävän suurena melun haitallisen leviämisen estämiseksi. Melua on torjuttava myös koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Koneiden ja laitteiden kunnossapidosta on huolehdittava. Toiminta-alueella siirtokuljetusmatkat on suunniteltava mahdollisimman lyhyiksi.

6. Räjäytyksistä aiheutuvaa melua ja tärinää on ehkäistävä räjäytystekniisin toimenpitein, kuten räjäytettävien kenttien kokoa rajoittamalla sekä muita työ- ja toimintatapoja kehittämällä.

Päästöt ilmaan

7. Laitoksen toiminnan aiheuttama ilman hengitettävien hiukkasten pitoisuus (PM_{10}) saa olla enintään 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ vuorokausikeskiarvona (24 h)

laskettuna ja $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ kalenterivuoden keskiarvona laskettuna häiriintyvien kohteiden piha-alueella. Pienhiukkasten pitoisuus ($\text{PM}_{2,5}$) saa olla enintään $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ kalenterivuoden keskiarvona laskettuna.

8. Kiven porauksessa syntyvän pölyn leviämistä on estettävä sijoittamalla porausvaunuihin pölynkeräyslaitteet tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

9. Murskattavan kiviaineksen on oltava kostea. Murskauksen pölyhaittoja on ehkäistävä kastelulla, koteloimalla päästölähteet kattavasti ja tiiviisti tai käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Kuormattavan ja murskauslaitteiston kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi, kiinnittämällä murskauslaitteiston kuljettimien päähän pölyämistä estävät suojat tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

10. Pölylähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Pölyn torjuntaan käytettävien menetelmien tai käytettävän pölyntorjuntajärjestelmän kuntoa ja toimintaa on tarkkailtava silmämääräisesti päivittäin. Päästöjä olennaisesti lisäävän häiriön sattuessa on laitoksen päästöjä aiheuttava toiminta välittömästi keskeytettävä, kunnes laitteisto on korjattu tai häiriö on poistettu.

11. Murskeiden varastokasoja sekä aluetta, jolla työkoneet liikkuvat, on hoidettava siten, että pölyäminen jää mahdollisimman vähäiseksi, esimerkiksi kastelemalla. Pölyn leviäminen ajoneuvoista toiminta-alueen ulkopuolelle on estettävä, ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kasteltava. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, ettei tuotteiden kuljuksesta aiheutuva tien pölyäminen aiheuta haittaa lähialueen asukkaille tai alueen käyttäjille.

12. Mikäli pölyhaittoja suojauksista huolimatta esiintyy, ympäristölupaviranomainen voi antaa lisämääräyksiä pölyn määrän vähentämiseksi ja tarvittaessa mittausten suorittamiseksi toiminnanharjoittajan toimesta.

Jätteet, niiden käsittely ja hyödyntäminen

13. Luvan saajan on noudatettava hakemukseen sisältyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Jätehuoltosuunnitelma on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava Nummi-Pusulän ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava. Lupaa on tällöin muutettava siten kuin ympäristönsuojelulain 103 a §:n 4 momentissa säädetään.

14. Toiminnassa muodostuvat jätteet on lajiteltava ja säilytettävä toisistaan erillään ja niitä on varastoitava ja säilytettävä siten, että niistä ei aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, pilaantumisvaaraa maaperälle tai pinta- tai pohjavesille eikä muutakaan haittaa ympäristölle.

15. Sosiaalityötilojen jätevesiä sisältävät umpisäiliöt on tyhjennettävä riittävän usein, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Lietteet tulee toimittaa jätevedenpuhdistamolle.

16. Hyötykäyttökelpoiset jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi asianmukaisiin niille tarkoitettuihin keräyspaikkoihin. Vain hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet voidaan toimittaa kaatopaikalle, mikäli ne eivät ole ongelmajätteiksi luokiteltavia aineita.

Räjähdysainejäämiä sisältävien jätteiden käsittelyssä on muutoin noudatettava räjähdysaineita koskevia säädöksiä.

17. Erilaatuiset ongelmajätteet on kerättävä ja pidettävä erillään toisistaan ja muista jätteistä. Kerättäviä ongelmajätteitä varten tulee olla erillinen katettu ja suoja-altaalla varustettu lukittava tai valvottu tila tai sellaiset kaapit ja astiat, josta jätettä ei voi vapaasti poistaa. Ongelmajätteet, kuten öljyjäte, öljynsuodattimet, trasselit ja akut, on toimitettava säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, asianmukaisesti hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi sellaiseen laitokseen, jonka ympäristöluvassa tällaisen jätteen vastaanotto on hyväksytty.

Ongelmajätteitä luovutettaessa on jätteiden siirrosta laadittava siirtoasiakirja, josta ilmenevät valtioneuvoston päätöksen 659/1996 mukaiset tiedot ongelmajätteistä. Kuitit ja siirtoasiakirjat ongelmajätteiden eteenpäin toimittamisesta on säilytettävä vähintään kolme vuotta ja ne on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaiselle.

Ympäristölle vaaralliset nestemäiset jätteet, kuten esimerkiksi jäteöljyt, tulee varastoida ja säilyttää siten, että niiden pääsy maaperään tai ympäristöön on estetty lupamääräyksissä 20–22 kuvatulla tavalla.

Poltto- ja voiteluaineet, kemikaalit ja räjähdysaineet

18. Murskauslaitoksella käytettävän kevyen polttoöljyn rikki- ja happipitoisuus saa olla enintään 0,1 painoprosenttia.

Laitoksella on mahdollisuuksien mukaan käytettävä kasviöljypohjaisia tuotteita.

19. Laitoksen alueella olevia raaka-aineita, polttoaineita, kemikaaleja ja jätteitä on varastoitava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu epäsiis- teyttä, roskaantumista tai saastumisvaaraa maaperälle, pinta- tai pohjave- sille eikä muutakaan haittaa ympäristölle.

Kuormauskalustoa tankattaessa ja huollettaessa on huolehdittava siitä, että polttoaineita tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita ei pääse maaperään tai pohjaveteen.

Pölynsidonta- ja liukkaudentorjunta-aineita sekä räjähteitä ei saa käyttää siten, että niistä voi aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

20. Laitoksella käytettäviä polttoaineita ja vaarallisia kemikaaleja on säi- lytettävä siten, että mahdollisissa vuototilanteissa aineiden valuminen maaperään ja joutuminen edelleen pinta- tai pohjaveteen on estetty. Polt- tonesteiden ja kemikaalien säilytykseen käytettäviin säiliöihin tai astioi- hin tulee merkitä, mitä kemikaalia säiliö tai astia sisältää. Kemikaalisäi- liöt ja suoja-altaat on sijoitettava siten, että niiden kunto voidaan todeta esteettömästi ja mahdolliset vuodot havaita nopeasti. Säiliöiden ja suoja- rakenteiden kuntoa on tarkkailtava säännöllisesti. Polttonestesäiliöiden tulee olla vähintään kerran kymmenessä vuodessa tarkastettuja. Tosite säiliöiden tarkastamisesta tulee esittää pyydettäessä.

21. Ulkotiloissa polttonesteet ja kemikaalit (mukaan lukien alueella toi- mivien urakoitsijoiden käyttämät polttoaineet ja kemikaalit) tulee säilyt- tää kaksoisvaipallisissa säiliöissä tai siten, että astiat on sijoitettu katok- selliseen, reunukselliseen ja pinnaltaan tiivistettyyn suoja-altaaseen. Suoja-altaan on oltava tilavuudeltaan vähintään 100 % suurimman alus- talle sijoitettavan astian tai säiliön tilavuudesta. Kaksoisvaipalliseksi säi- liöksi katsotaan sellainen säiliö, jossa kaksoisvaipallinen seinämä ympä- röi säiliötä kokonaisuudessaan.

Polttonestesäiliöiden on kestettävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä.

22. Tukitoiminta-alueiden maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja.

23. Polttonesteen jakelupiste ja varastointipaikka on tiivistettävä ja päällystettävä niin, että polttoaineita tai muita pohjaveden pilaantumisvaaraa aiheuttavia aineita ei pääse vahinkotilanteessakaan maaperään tai pohjaveteen. Suojatun alueen tulee olla riittävän laaja niin, että kaikki polttoaineen käsittelyyn liittyvä toiminta, kuten tankkaukset ja säiliöiden täytöt, voidaan suorittaa suojatun alueen päällä. Polttonesteiden varastointiin ja käsittelyyn tarkoitettujen laitteiden ja rakenneosien on oltava jake-luasemia ja niiden laitteita koskevan standardin SFS 3352 tai muiden vastaavan tasoisten vaatimusten mukaisia.

Jakelualueen, säiliöiden täyttöpaikan ja muiden kohteiden, joista voi tulla polttonestevalumia, tulee olla katettuja tai muutoin rakenteellisesti toteutettuja siten, että alueelta ei pääse valumaan öljyisiä pintavesiä ympäristöön.

Jakelualueen läheisyydessä tulee olla imeytysainetta ja muuta kalustoa vuotojen leviämisen estämistä ja keräämistä varten.

Jakelupisteen laitteistojen kunto ja toimintakelpoisuus on tarkastettava määräajoin. Tarkastuksista laadittavat tarkastuspöytäkirjat on säilytettävä ja pyydetäessä esitettävä valvontaviranomaiselle. Viat tai puutteet, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, on korjattava viipymättä.

Jakelu- ja täyttöalueen päällysteen kunto on tarkastettava säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Tarkastuksessa on kiinnitettävä huomiota erityisesti jakelulaitteen ympäristön tiiviyyteen sekä jakelualueella näkyviin painaumiin. Tarkastuksessa havaitut vauriot ja puutteet on korjattava viipymättä.

Tankkaus- ja varastointipaikka on rakennettava määräysten mukaiseksi ennen toiminnan aloittamista. Suunnitelma tankkaus- ja varastointipaikan sekä työkoneiden säilytyspaikan rakenteista on toimitettava Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen tankkaus- ja varastointipaikan rakentamisen aloittamista. Suunnitelmassa tulee näiden määräysten ja standardin SFS 3352 lisäksi huomioida muun muassa seuraavat asiat:

- Jakelupisteen säiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä. Mahdollisen vuodon säiliön/säiliöiden välitilaan on oltava havaittavissa. Säiliön tilavuuden/säiliöiden yhteen lasketun tilavuuden on oltava alle 10 m³.

Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomainen tekee tankkauspistesuunnitelman pohjalta tarvittaessa erillisen päätöksen.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

24. Määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä aiheuttavista häiriötilanteista, muista vahingoista tai onnettomuuksista, joissa polttoainetta pääsee vuotamaan maaperään, pinta- tai pohjavesiin, on viipymättä ilmoitettava Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tilanteista, joissa polttoainetta pääsee valumaan ympäristöön, on ilmoitettava myös pelastusviranomaiselle.

25. Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä viipymättä onnettomuuden tai häiriötilanteen edellyttämiin torjunta- tai korjaustoimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Aiheutuneiden ympäristövaikutusten selvittäminen on aloitettava tilanteen edellyttämässä laajuudessa valvontaviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla. Lisäksi on tehtävä korjaavat toimenpiteet vastaavan tapauksen toistumisen estämiseksi.

26. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava toiminta-alueen rakenteiden ja laitteistojen huollosta ja kunnossapidosta siten, että ne eivät käytön aikana vioitu tai muutu siten, että toiminnasta aiheutuvien ympäristö- tai terveysvahinkojen riski lisääntyy.

27. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminta-alueella on oltava riittävä alkusammutus- ja vuotojen torjuntakalusto, kuten riittävä määrä imeytysmateriaalia. Laitteiden läheisyydessä on oltava hätäkytkimet sekä ohjeet menettelystä vuoto- ja tulipalotapauksissa.

28. Onnettomuuksista ja häiriötilanteista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi poltto- ja voiteluaineet sekä muut kemikaalit on säilytettävä turvallisesti. Alueella olevat tiet on suunniteltava ja rakennettava pelastusajoneuvoille soveltuviksi.

Ulkopuolisten pääsy toiminta-alueelle on estettävä.

Toiminnan tarkkailu ja raportointi

29. Mittaukset, näytteiden otto, analysointi ja kalibroinnit on suoritettava Euroopan standardointikomitean (CEN) standardien tai niiden puuttessa ISO-, SFS- tai vastaavan tasoisen kansallisen tai kansainvälisen yleisesti käytössä olevan standardin mukaisesti. Mittaukset, selvitykset ja raportit on laadittava asiantuntevan tahon toimesta ja käytetyt menetelmät sekä tehdyt johtopäätökset on perusteltava.

30. Pohja- ja pintaveden tarkkailusuunnitelmaa on päivitettävä seuraavasti: pohjaveden tarkkailu tulee laajentaa suunnittelualueen pohjoispuolelle koskemaan kiinteistöllä RN:o 9:101 sijaitsevaa kaivoa. Lisäksi tulee selvittää mahdollisuudet asentaa pohjaveden tarkkailuputkia suunnittelualueen välittömään läheisyyteen ennakoivan tarkkailun toteuttamiseksi. Näin ollen pohjaveden tarkkailu toteutetaan kolmesta kaivosta ja 1–3 pohjavesiputkesta. Pohjaveden tarkkailuputkien suunnitellut asennuspaikat on hyväksyttävä Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaisella ennen putkien asennusta. Pohjaveden pinnan korkeus tulee mitata vähintään kahdesti vuodessa, ja pohjaveden laatu tulee tutkia vähintään kerran vuodessa. Pintaveden tarkkailu tulee laajentaa suunnittelualueen länsipuolelta lähtevään puroon/ojaan, josta vesi virtaa Kolisevan suon ja Kolisevanojan kautta Iso-Toravaan. Pintaveden tila näytteenotopisteissä on selvitettävä ennen toiminnan aloittamista. Pintavesinäytteistä tulee esitettyjen parametrien analysoinnin lisäksi tutkia öljyhiilivedyt ja kloridi. Päivitetty pohja- ja pintavesien tarkkailusuunnitelma tulee toimittaa Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaan tulosta.

31. Tulosten raportoinnissa on esitettävä käytetyt menetelmät ja niiden mittausepävarmuus sekä tulosten edustavuus.

Vesientarkkailuraportissa on oltava sanallinen selitys tuloksen merkityksestä ja näytteenotossa käytetyn kaivon tai pohjavesiputken soveltuvuudesta ja kunnosta. Tarkkailutuloksista on ilmoitettava välittömästi Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle, mikäli tuloksissa ilmenee jotain poikkeuksellista. Muutoin raportti toimitetaan Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa näytteenotosta. Mikäli näyte otetaan yksityisestä kaivosta, tulee tarkkailun tulokset toimittaa tiedoksi myös kaivon omistajalle.

32. Louhinta- ja murskauslaitoksen aiheuttama melu on mitattava lähimmissä häiriintyvissä kohteissa asiantuntevan tahon toimesta I vaiheen

alussa, kun poraus on korkeimmassa kohdassaan ja murskainta ja rikointia ei ole saatu sijoitettua louhoksen pohjalle, sekä toiminnan aloittamisen jälkeen meluntorjuntatoimenpiteiden valmistuttua. Melua on mitattava tarvittaessa myös muissa melun normaalia laajempaa leviämistä edustavissa vaiheissa.

Melumittaus on suoritettava ympäristöministeriön ohjeen 1/1995 ”Ympäristömelun mittaaminen” mukaisesti. Mikäli melumittaus osoittaa melun olevan luonteeltaan impulssimaista, on tuloksia ohjearvoon verrattaessa tehtävä asianmukainen korjaus. Yksityiskohtainen suunnitelma melumittauksista ja niiden ajoittumisesta eri työvaiheisiin on toimitettava Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Melumittauksen suorittamisesta on ilmoitettava Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään kaksi viikkoa ennen mittauksen suorittamista, jotta viranomaisen edustaja voi halutessaan olla paikalla mittausta tehtäessä.

Mikäli mittaustuloksista ilmenee, että toiminta aiheuttaa lupaehdoissa määritellyillä toiminta-ajoilla luvassa asetettujen raja-arvojen ylittymistä, tulee toiminnanharjoittajan välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin, joilla meluhaitat vähennetään luvan mukaiselle tasolle. Mittaustuloksista on ilmoitettava välittömästi Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka voi päättää erikseen tarvittavista toimenpiteistä. Raportti mittaustuloksista on toimitettava Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa mittauksen suorittamisesta.

33. Toiminnan aiheuttaman tärinän tarkkailusta tulee laatia yksityiskohtainen suunnitelma ennen toiminnan aloittamista. Lähialueen rakennusten ja kaivojen kunto ja alttius tärinävaurioille tulee tarkastaa ja dokumentoida. Selvityksen perusteella tulee asiantuntevan tahon toimesta laatia perusteltu esitys vaurioita aiheuttamattoman tärinän tasosta. Toimintaa tulee harjoittaa niin, että tärinä ei aiheuta vaurioita rakennuksille tai kaivoille. Selvitys tulee toimittaa tiedoksi Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tärinäalueella asuville asianosaisille.

Tärinää tulee seurata riittävän monesta kiinteästä mittauspisteestä. Käytettyjen mittauslaitteiden tulee rekisteröidä ja taltioda mittaustulokset tapahtuma-aikoiheen. Tärinän tarkkailusuunnitelmasta tulee selvittää tärinän tarkkailupisteiden lukumäärä ja sijainti perusteluineen sekä tärinämittausten raportointitiheys ja tapa Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja naapurikiinteistöjen omistajille. Tarvittaessa ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa määräyksiä tarkkailun toteuttamistavasta ja tärinän torjunnasta.

34. Toiminnan aiheuttamien hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) vaikutus ilmanlaatuun lähimpien häiriintyvien kohteiden piha-alueella on mitattava toiminnan käynnistyttyä. Tarkkailutulosten perusteella päätetään mahdollisista jatkotarkkailutarpeista.

Ilmanlaadun tarkkailusta tulee laatia asiantuntevan tahon toimesta tarkkailusuunnitelma toiminnan aloittamiseen mennessä. Tarkkailusuunnitelma tulee toimittaa Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyväksyttäväksi.

35. Ympäristövaikutusten tarkkailua voidaan tarkentaa Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaisten hyväksymällä tavalla.

36. Laitoksella on suoritettava käyttötarkkailua ja toiminnasta on pidettävä käyttöpäiväkirjaa ympäristönsuojelun kannalta merkityksellisistä tapahtumista ja toimenpiteistä. Kirjanpito on pyydettyäessä esitettävä Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

37. Laitoksen toiminnasta on vuosittain helmikuun loppuun mennessä toimitettava Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle edellistä vuotta koskeva raportti, josta käyvät ilmi seuraavat tiedot:

- suoritettavat räjäytykset ajankohtineen ja käytetyt räjäytysaineet
- louhinnan ja murskauksen toteutumiset
- louhitun, murskatun, välivarastoidun ja poiskuljetetun murskeen määrä
- käytettyjen polttoaineiden ja kemikaalien laatu- ja kulutustiedot
- suoritettavat tarkkailutoimet (melumittaus, värinämittaus, ilmanlaadun sekä pohja ja pintaveden tarkkailu) tuloksineen
- laskennalliset ja/tai mitatut päästöt ilmaan sekä päästöjen laskentatavat
- arvio raskaan liikenteen määrästä
- toteutettu käyttötarkkailu
- yhteyshenkilöt tarkkailu- ja laitoksen toimintaan liittyvissä asioissa
- toiminnassa syntyneen, kerätyn, varastoidun, välivarastoidun, kuljetetun, hyödynnetyn tai käsitellyn jätteen määrä, laji, laatu ja alkuperä sekä muualle sen syntypaikasta toimitetun jätteen toimituspaikka ja -päivä-määrä sekä kuljetus- ja hyödyntämis- tai käsittelytavat
- suoritettavat huoltotoimenpiteet
- ympäristönsuojelun kannalta merkittävät häiriötilanteet ja onnettomuudet (tapahtuma-aika, kesto-aika, syy, arvio päästöistä ilmaan, vesiin tai maaperään sekä arvio niiden ympäristövaikutuksista ja suoritettavat toimenpiteet)
- mahdolliset toiminnan aikana toteutetut muutokset laitoksen toiminnassa

Raportissa on esitettävä myös vertailu aiempien vuosien tuloksiin ja luvan kertoelmaosassa kuvattuihin tuotantotietoihin ja jätemääriin.

Muut määräykset

38. Toiminnalle on nimettävä ympäristöluvan noudattamisesta vastaava henkilö, jonka yhteystiedot on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina.

39. Luvan haltijan tulee ohjeistaa käyttämiään aliurakoitsijoita luvan asettamista velvoitteista ja huolehtia siitä, että aliurakoitsijat noudattavat niitä.

Toiminnan lopettaminen

40. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on haettava lupa. Toiminnan lopettamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on ilmoitettava lupaviranomaiselle.

Luvan haltijan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä yksityiskohtainen suunnitelma vesien- suojelua, ilmansuojelua, maaperänsuojelua, jätehuoltoa ja alueiden kunnostamista sekä maisemointia koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista.

Lupamääräysten tarkistaminen

Lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus tulee jättää lupaviranomaiselle 31.3.2022 mennessä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Vaasan hallinto-oikeus on, toimitettuaan asiassa katselmuksen, valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin nyt on kysymys, hallintolainkäyttölain 38 §:n 1 ja 3 momentin perusteella hylännyt pyynnön erillisen suullisen käsittelyn järjestämisestä.

Hallinto-oikeus on muun muassa Tuomo Lundellin ja hänen asiakumppaniensa sekä Vilho Rehmosen kuolinpesän valitukset enemmälti hylänten muuttanut lupamääräyksiä 1, 4, 5, 30 ja 37 seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

1. Kallionlouhinta-alueen kuivatusvedet on kerättävä, käsiteltävä ja johdettava pois alueelta hakemuksessa esitetyllä tavalla. Alueelle rakennettava selkeytysallas on tyhjennettävä lietteestä riittävän usein altaan kiintoaineen erotuskyvyn ylläpitämiseksi. *Tarkempi suunnitelma vesien johtamiseksi on toimitettava hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaan tulosta.*

4. Louhinta- ja murskausaluetaloudella saa tehdä porausta ma-pe pois lukien arkipyhät klo 7.00–21.00, räjäytyksiä ja rikotusta ma-pe pois lukien arkipyhät klo 8.00–18.00, murskausta ma-pe pois lukien arkipyhät klo 7.00–22.00 sekä kuormausta ja kuljetusta ma-to pois lukien arkipyhät klo 7.00–20.00. Kuormausta ja kuljetusta saa tehdä perjantaisin ja arkipyhien aattona klo 7–18. Louhoksella tehtävät räjäytykset on ajoitettava mahdollisuuksien mukaan samaan kellonaikaan. Tavoitteellisesta räjäytysajasta on tiedotettava lähiseudun asukkaille ja Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Alueella ei saa suorittaa porausta, räjäytyksiä tai murskausta 1.5.–31.8. välisenä aikana. Tuotteiden kasausta ja kuljetusta sekä muita vähän melua aiheuttavia töitä voidaan suorittaa ympäri vuoden.

Liikennöinti toiminta-alueelle on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu kohtuutonta räsitusta melun, tärinän tai pölyn muodossa. Hakijan on ennen toiminnan aloittamista esitettävä lupaviranomaiselle selvitys lopullisesta liikennöintireitistä ja sen lähikiinteistöille aiheuttamista melu-, pöly- ja tärinähaitoista. Ympäristölautakunnan on täydennettävä lupapäätöstä tiedoilla liikennöintireitistä ja antamalla tarvittaessa liikenteen ympäristöhaittojen vähentämistä koskevia määräyksiä. Jos lopullinen liikennöintireitti poikkeaa 4.6.2013 allekirjoitetussa hakemuksen täydennyksessä esitetyistä vaihtoehdoista siten, että liikennöinnin asuinkiinteistöille aiheuttamat haitat yksin tai yhdessä louhinta- ja murskaustoiminnan kanssa ylittävät lupamääräyksessä 3 määrättyt melun päiväohjearvot tai aiheuttavat kohtuutonta pöly- ja tärinähaittaa, toiminnalle on haettava uusi ympäristölupa.

5. Murskausta suoritettaessa melulähteet on sijoitettava hakemuksessa esitetyllä tavalla siten, että voimakkain ääni ei lähde melulle alttiiden kohteiden suuntaan. Murskattavat materiaalit, pintamaat sekä valmiit tuotekasat on sijoitettava niin, että ne estävät melun leviämisen melulle alttiisiin kohteisiin. Kasojen koko on pidettävä koko murskaustoiminnan ajan riittävän suurena melun haitallisen leviämisen estämiseksi. Melua on torjuttava myös koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen. Meluesteiden on oltava paikallaan ennen toiminnan aloittamista.

Ennen toiminnan aloittamista on toiminta-alueen meluntorjuntatoimet rakennettava meluselvityksessä (Promethor 11.10.2009) esitetyllä tavalla. Lisäksi ennen toiminnan aloittamista on rakennettava noin 5 metriä korkea meluvalli kaivuaalueen ja kiinteistön RN:o 2:32 välille. Tarkempi

suunnitelma melusteiden rakentamisesta on esitettävä ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaan tulosta.

Koneiden ja laitteiden kunnossapidosta on huolehdittava. Toiminta-alueella siirtokuljetusmatkat on suunniteltava mahdollisimman lyhyiksi.

*Ottoalueen ja lähimpien häiriintyvien kohteiden väliin on jätettävä suo-
japuustoa.*

30. Pohja- ja pintaveden tarkkailusuunnitelmaa on päivitettävä seuraavasti: pohjaveden tarkkailu tulee laajentaa *koskemaan 800 metrin etäisyydellä hankealueen rajasta sijaitsevia kaivoja ja lähteitä*. Lisäksi tulee selvittää mahdollisuudet asentaa pohjaveden tarkkailuputkia suunnittelualueen välittömään läheisyyteen ennakoidun tarkkailun toteuttamiseksi. Näin ollen pohjaveden tarkkailu toteutetaan *800 metrin etäisyydellä hankealueen rajasta sijaitsevista kaivoista ja lähteistä sekä 1–3 pohjavesiputkesta*. Pohjaveden tarkkailuputkien suunnitellut asennuspaikat on hyväksyttävä Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaisella ennen putkien asennusta. Pohjaveden pinnan korkeus tulee mitata vähintään kahdesti vuodessa, ja pohjaveden laatu tulee tutkia vähintään kerran vuodessa. Pintaveden tarkkailu tulee laajentaa suunnittelualueen länsipuolelta lähtevään puroon/ojaan, josta vesi virtaa Kolisevansuon ja Kolisevanojan kautta Iso-Toravaan. Pintaveden tila näytteenottopisteissä on selvitettävä ennen toiminnan aloittamista. Pintavesinäytteistä tulee esitettyjen parametrien analysoinnin lisäksi tutkia öljyhiilivedyt ja kloridi. Päivitetty pohja- ja pintavesien tarkkailusuunnitelma tulee toimittaa Nummi-Pusulan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaan tulosta.

37.

== =

- louhitun, murskatun, välivarastoidun ja poiskuljetetun murskeen määrä
mukaan lukien alueen ulkopuolelta tuodun kiviaineksen määrä.

== =

Hallinto-oikeus on hallintolainkäyttölain 74 §:n perusteella hylännyt Lundellin ja hänen asiakumppaniensa vaatimuksen oikeudenkäyntikulu-
jen korvaamisesta.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Suullinen käsittely

Hallinto-oikeus on 16.5.2013 järjestänyt asiassa katselmuksen, jonka yhteydessä on kuultu asianosaisia ja viranomaisen edustajia. Erillisen suullisen käsittelyn järjestämiselle ei ole esitetty riittäviä perusteita.

Asian valmistelu ja päätöksenteko

Ympäristölautakunnan toimivalta

Lundell asiakumppaneineen on valituksessaan esittänyt, että asian käsittely tulee siirtää aluehallintovirastolle. Vaatimukselle on esitetty neljä perustetta. Valittajat ovat katsoneet, että hankkeesta voi aiheutua vesistön pilaantumista. Toiseksi alue sijoittuu alle kilometrin päähän Salon rajasta, ja myös alueen jätevedet laskevat Salon puolelle. Kolmanneksi alueella voi olla tarve arvioida, tarvitaanko vesilain mukaista poikkeusta luonnontilaisen noron muuttamiskiellosta. Neljänneksi asian käsittelyä kunnassa ei ole mahdollista järjestää uskottavalla tavalla, kun otetaan huomioon luvan hakijan asema ympäristölautakunnan puheenjohtajana. Lisäksi on katsottu, että hallinto-oikeuden on tutkittava, onko Salmenpohja ollut vaalikelpoinen ympäristölautakunnan puheenjohtajaksi.

- Vesistövaikutukset ja vaikutukset Salon kaupungin puolelle

Ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan aluehallintovirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle.

Ympäristönsuojelulain 33 §:n mukaan, jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian aluehallintoviraston ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada. Lupa-asia voidaan siirtää aluehallintovirastolle myös muusta erityisestä syystä.

Etukäteen arvioiden hakemuksen mukainen toiminta ei aiheuta sellaista vesistön pilaantumista tai luonnontilaisen vesistön muuttamista, joka edellyttäisi asian siirtämistä aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

Kun otetaan huomioon toiminta-alueen etäisyys Salon kaupungin rajasta ja Salon kaupungin alueella sijaitsevista häiriintyvistä kohteista sekä suunniteltu vesien johtaminen, käsittely ja tarkkailu, toiminnan ympäristövaikutusten ei voida katsoa kohdistuvan huomattavassa määrin Salon kaupungin puolelle eikä asiaa ole näin ollen tullut tällä perusteella siirtää aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

- Esteellisyys ja vaalikelpoisuus

Kuntalain 52 §:n 2 momentin mukaan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27–30 §:ssä säädetään.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin mukaan virkamies on esteellinen: 1) jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen; 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen; 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Lundell asiakumppaneineen on valituskirjelmässään pyytänyt selvittämään ympäristölautakunnan jäsenten ja esittelijöiden mahdollisen esteellisyyden asian käsittelyyn.

Nummi-Pusulan ympäristölautakunnan antaman lausunnon mukaan Juhana Salmenpohja ei ole osallistunut lautakunnan 13.3.2012 pidettyyn kokoukseen, jossa on käsitelty Salmenpohjan lupa-asioita. Asiakirjojen mukaan ympäristölupa-asian valmistelu on suoritettu Lohjan kaupungin ympäristöyksikössä. Pöytäkirjan mukaan ympäristölautakunnan päätös

on tehty johtava ympäristötarkastaja Auli Kokkosen esittelystä. Hallinto-oikeuden 16.5.2013 pitämän katselmuksen alkukokouksessa Lohjan kaupungin ympäristöyksikön virkamiehet johtava ympäristötarkastaja Kokkonen, ympäristöpäällikkö Murto, ympäristötarkastaja Kanninen ja ympäristölupavalmisteliija Laukka ilmoittivat, ettei heihin ole kohdistunut asian valmistelun yhteydessä epäasiallisia vaikuttamisyrityksiä.

Muutoksenhakijat eivät ole nimenneet nyt kysymyksessä olevan ympäristölautakunnan päätöksen käsittelyyn osallistuneita esteelliseksi väittämiään ympäristölautakunnan jäseniä eivätkä ole hallinto-oikeuden väli päätöksessä varatusta tilaisuudesta huolimatta esittäneet tarkempia perusteluja väitetyille esteellisyydelle. Tämän vuoksi ei ympäristölupapäätöstä ole tällä perusteella kumottava.

Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä esteellisyyden vuoksi.

Salmenpohjan vaalikelpoisuutta ympäristölautakunnan puheenjohtajaksi ei voida tutkia tässä asiassa.

- Johtopäätökset

Asiassa ei ole ilmennyt perusteita katsoa, että hakemuksen mukaisessa toiminnassa toimivaltainen lupaviranomainen olisi ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin tai ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n nojalla aluehallintovirasto. Toimivaltainen viranomainen on siten kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristövaikutusten arviointi

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpaneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavista hankkeista ja niiden muutoksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri

hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 1 momentin 2 b kohdan mukaan arviointimenettelyä sovelletaan kiven, soran tai hiekan ottoon, kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on 30.8.2010 antamallaan päätöksellä numero UDELY/29/07.04/2010 päättänyt, että hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan ottamisalueen pinta-ala on tässä tapauksessa noin 5,2 hehtaaria ja vuotuinen louhintamäärä on noin 32 000 kiintokuutiometriä. Nämä seikat huomioon ottaen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen ei ole ollut pakollista.

Hallinto-oikeus katsoo, että nyt kysymyksessä oleva hanke ei laadultaan tai laajuudeltaan ole rinnastettavissa sellaiseen hankkeeseen, johon ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen on pakollista. Asiassa ei ole ilmennyt muutakaan syytä edellyttää määräyksenvaraista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Ympäristölautakunnan päätöstä ei siten ole kumottava siitä syystä, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole toimitettu.

Lausunnot

Saadun selvityksen mukaan Nummi-Pusulan ympäristölautakunta ei ole pyytänyt esillä olevassa asiassa lausuntoja. Kun otetaan huomioon toiminta-alueen etäisyys Salon kaupungin rajasta ja Salon kaupungin alueella sijaitsevista häiriintyvistä kohteista lausunnon hankkiminen ei ole ollut tarpeen. Muidenkaan lausuntojen hankkiminen ei ole ollut asian ratkaisemisen kannalta tarpeen.

Muistutusten käsittely

Ympäristölautakunnan antaman lausunnon mukaan Lohjan kaupungin ympäristövalvontaan ei ole tullut erillistä pyyntöä toimittaa muistutuksia ja mielipiteitä kenenkään tutustuttavaksi. Ympäristölautakunnalla on ollut lautakunnan kokouksessa mahdollisuus tutustua hakemuksesta annettuihin alkuperäisiin muistutuksiin ja mielipiteisiin. Muistutusten ja mielipiteiden käsittelyssä ympäristölautakunnassa ei ole tapahtunut menettelyvirhettä.

Käynnit hankealueella

Ympäristönsuojeluasetuksen 17 §:n 2 momentin mukaan lupaviranomainen voi lupa-asian selvittämiseksi tarvittaessa järjestää neuvotteluja asianomaisen valvontaviranomaisen ja myös hakijan kanssa. Asian selvittämiseksi voidaan lisäksi järjestää yleisön kuulemistilaisuus, jossa voidaan esittää muistutuksia ja mielipiteitä sekä katselmus siten kuin hallintolaissa säädetään.

Hallintolain 38 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi toimittaa katselmuksen, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi. Asianosaiselle on varattava tilaisuus olla läsnä katselmuksessa ja esittää mielipiteensä esille tulevista seikoista.

Hallintolain 39 §:ssä säädetään tarkastuksesta. Viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jota asia välittömästi koskee. Hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan tällä tarkoitetaan asianosaista, jonka harjoittamaa toimintaa tai hallitsemaa omaisuutta asiassa tarkastetaan. Hallintolain 39 §:n 2 momentin mukaan tarkastuksesta on viipymättä laadittava tarkastuskertomus. Tarkastuskertomus on annettava tiedoksi tarkastuksessa läsnäoloon oikeutetulle asianosaiselle. Hallituksen esityksen mukaan muille asianosaisille olisi varattava tilaisuus tulla kuulluksi tarkastuksessa esille tulleista seikoista, jos nämä saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Ympäristölautakunnan antaman lausunnon mukaan ympäristöluvan valmistelija Eija Kanninen on käynyt hankealueella paikalla 8.3.2010 rakennustarkastaja Paula Mäenpään kanssa, 7.5.2010 ympäristövaikutusten arviointiin liittyvässä arvioinnissa ELY-keskuksen ja Lohjan kaupungin ympäristösuunnittelijan kanssa sekä 8.6.2010 Nummi-Pusulan ympäristölautakunnan kanssa, tutustumassa alueeseen ja hankkeeseen. Ympäristöluvan esittelijä Auli Kokkonen on tehnyt paikalla maastokäynnin syksyllä 2011 yhdessä projektityöntekijä Tomi Laukan kanssa. Ympäristöluvan valmistelija on tehnyt kiinteistölle varsinaisen ympäristöluvan käsittelyyn liittyvän tarkastuksen 18.10.2011.

Hallinto-oikeus katsoo, että edellä mainituissa maastokäynneissä ei ole ollut kyse hallintolain 38 §:n ja ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 17 §:n 2 momentin mukaisesta katselmuksesta eikä tilaisuuksiin ole ollut tarvetta kutsua hakijan lisäksi muita asianosaisia. Ympäristöluvan valmistelija on tehnyt ympäristöluvan käsittelyyn liittyvän tarkastuksen 18.10.2011. Tarkastuksesta on tehty tarkastusmuistio. Tarkastuksessa ei ole tullut esille seikkoja, joiden vuoksi tarkastuspöytäkirja olisi tullut lähettää tiedoksi muille kuin tarkastuksessa läsnä olleille.

Selvitysten riittävyys

Hallinto-oikeus katsoo, että lupahakemuksessa ja hakijan esittämissä lupahakemuksen täydennyksissä on esitetty ympäristönsuojelulain (86/2000) 35 §:ssä ja ympäristönsuojeluasetuksen 3 luvussa edellytetyt riittävät selvitykset lupaharkinnan suorittamiseksi. Lupaharkinta on suoritettu ympäristönsuojelulain 7 ja 8 luvuissa edellytetyllä tavalla.

Vaikka esitetyissä selvityksissä ei ole havaittu puutteita, voivat ne kuitenkin sisältää epävarmuustekijöitä. Selvitysten tulokset voidaan varmentaa hallinto-oikeuden määräämillä etukäteen esitettävillä suunnitelmilla ja lupamääräyksiin sisältyvillä mittauksilla.

Johtopäätökset

Ympäristölautakunnan menettely asiassa on ollut hallintolain ja ympäristönsuojelulain säännösten mukaista, eikä esteellisyyttä ole ilmennyt. Näin ollen ympäristölautakunnan päätöstä ei ole väitettyjen menettelyvirheiden johdosta syytä kumota ja asiaa palauttaa uudelleen tapahtuvaa käsittelyä varten.

Luvan myöntämisen edellytykset

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 41 §:n 1 momentin mukaan ympäristölupa myönnetään, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 41 §:n 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, ympäristönsuojelulain 7–9 §:ssä kiellettyä seurausta eli maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Hankkeen laatu ja sijainti

Juhana Salmenpohjan perustettavan yhtiön lukuun tekemä hakemus tarkoittaa kallion louhinnan ja louheen murskaustoiminnan sijoittamista tilalle Salmi RN:o 2:68 Nummi-Pusulän kunnan (nykyisin Lohjan kaupunki) Sierlän kylässä.

Lähin asuinrakennus sijaitsee hakemuksen mukaisen toiminta-alueen rajasta noin 450 metriä kaakkoon. Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat alueesta 400–500 metriä koilliseen, itään ja kaakkoon. Alueen rajasta 800 metrin säteellä on kymmenen kaivoa, joista lähimmät ovat 450–500 metrin etäisyydellä alueen etelä- ja itäpuolella. Lähimmät Salon kaupungin puolella sijaitsevat loma-asunnot sijaitsevat yli kilometrin etäisyydellä toiminta-alueesta.

Alueella tuotettavan kiviaineksen määrä on keskimäärin noin 85 000 tonnia ja enintään 120 000 tonnia vuodessa. Louhittavan ja murskattavan kiviaineksen kokonaismäärä on noin 1 700 000 tonnia.

Toiminnan aiheuttama melu, pöly ja tärinä

Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 450 metrin etäisyydellä toiminta-alueen rajasta. Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat alueesta 400–500 metriä koilliseen, itään ja kaakkoon.

Toiminnan aiheuttamaa melutasoa ja sen leviämistä lähiympäristöön on arvioitu melumallinnusohjelmalla. Promethor Oy:n tekemää selvitystä on etukäteen arvioiden pidettävä luotettavana.

Melumallinnuksen mukaan louhinta- ja murskaustoiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 asetettuja ympäristömelun ohjearvoja. Melutaso on ohjearvon suuruinen raskaan liikenteen ajoreitin varren kahdella lomarakennuksella louhosalueen kaakkoispuolella. Melumallinnuksen mukaan ohjearvojen ylittyminen on mahdollista ainakin aivan toiminnan alkuvaiheessa, kun louhosta ei ole vielä saatu louhittua tasolle +97 m ja murskainta sijoitettua pohjalle.

Ympäristöluvassa on annettu melutasoa ja toiminta-aikoja koskevia rajoittavia määräyksiä. Poraus, räjäytykset ja murskaus on kielletty 1.5.–31.8. välisenä aikana. Hallinto-oikeus katsoo, että melutasosta ja toiminta-ajoista annetut määräykset estävät kohtuuttoman rasituksen aiheutumisen. Melutasosta annettujen määräysten täyttyminen on kuitenkin syytä varmistaa tarkemmalla suunnitelmalla melusteiden rakentamisesta, joka on esitettävä ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaan tulosta. Hallinto-oikeus on täydentänyt melua koskevia lupamääräyksiä tarkentamalla lupamääräystä 5 siten, että ennen toiminnan aloittamista on toiminta-alueen meluntorjuntatoimet rakennettava meluselvityksessä (Promethor 11.10.2009) esitetyllä tavalla. Lisäksi ennen toiminnan aloittamista on rakennettava noin 5 metriä korkea meluvalli kaivuaalueen ja kiinteistön RN:o 2:32 välille. Hallinto-oikeus katsoo, että tehdyt selvitykset, lupapäätöksessä annetut määräykset ja hallinto-oikeuden niihin tekemät muutokset ovat riittäviä estämään louhinta- ja murskaustoiminnasta aiheutuvan kohtuuttoman melurasituksen.

Pölyämisen estämiseksi on annettu lupamääräykset 7–11, ja pölyn leviämistä tarkkaillaan lupamääräysten 12 ja 34 mukaisesti. Kun otetaan huomioon edellä mainitut lupamääräykset ja pölyn leviämisen laajuus normaaliolosuhteissa suhteessa asutuksen läheisyyteen, hallinto-oikeus katsoo, että pölyhaitta lähimmille asuinkiinteistölle ei ole kohtuuton.

Räjäytyksistä aiheutuvan tärinän ehkäisemiseksi on annettu lupamääräys 6 ja tärinän haittavaikutusten selvittämiseksi on annettu lupamääräys 33. Hallinto-oikeus pitää määräyksiä riittävinä tärinän aiheuttamien haittojen selvittämiseksi ja estämiseksi.

Suojavyöhyke

Hallinto-oikeus on lisännyt lupamääräykseen 5 määräyksen suojavyöhykkeen muodostamisesta luvanhakijan 4.6.2013 allekirjoittaman hakemuksen täydennyksen mukaisesti.

Liikennöinti alueelle

Hakemusasiakirjojen mukaan kiviainesten kuljetuksiin käytetään olemassa olevaa tilustietä, joka liittyy Leppäkorven maantiehen. Arvioitu enimmäismurskausmäärä, 120 000 tonnia vuodessa, vaatisi suunnittelualueelle keskimäärin 10–15 raskaan liikenteen käyntiä vuorokaudessa. Hakemuksen mukaan laitokselle saatetaan tuoda alueen ulkopuolelta louhetta murskattavaksi enintään 5 000 tonnia vuodessa.

Hallinto-oikeus katsoo asiakirjojen ja katselmuksella saadun selvityksen perusteella, että mikäli liikenne tapahtuu edellä mainittua tilustietä pitkin, louhosalueen liikenne voi aiheuttaa kohtuuttomia melu-, värinä- ja pölyhaittoja kulkureitin välittömässä läheisyydessä oleville asuinkiinteistöille. Tämän vuoksi alueen liikennettä ei voida järjestää tilustien kautta.

Luvan hakija on hallinto-oikeuden toimittamalla katselmuksella sekä 4.6.2013 allekirjoitetussa hakemuksen täydennyksessä esittänyt kaksi vaihtoehtoista liikennöintireittiä.

Hakemuksen täydennys on sikäli puutteellinen, ettei siinä ole yksityiskohtaista selvitystä liikenteestä ja sen järjestämisestä siten, ettei siitä aiheudu eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta rasitusta eikä terveyshaittaa. Asiakirjojen ja karttatarkastelun perusteella on kuitenkin luotettavasti arvioitavissa, että liikennöinti alueelle on järjestettävissä molempia esitettyjä reittejä myöten aiheuttamatta asuinkiinteistöille kohtuutonta melu-, pöly- tai värinähaittaa. Kun otetaan huomioon edellä sanotun lisäksi louhinnan ja kuljetusten yhteisvaikutusten vähäisyys esitetyissä vaihtoehtoissa, hallinto-oikeus katsoo, että lopullisen liikennöintireitin jääminen kahden vaihtoehdon varaan ei ole ollut esteenä lupaharkinnan asianmukaiseksi tekemiseksi. Päätöstä ei ole sen vuoksi tarpeen kumota ja asiaa palauttaa uuteen käsittelyyn. Liikennöinnin aiheuttamien haittojen tarkemmaksi selvittämiseksi ja liikennöintiä koskevien täydentävien lupamääräysten antamiseksi hallinto-oikeus on muuttanut lupamääräystä 4.

Hakijan on tarpeen esittää lupaviranomaiselle selvitys lopullisesta liikennöintireitistä ja sen lähikiinteistöille aiheuttamista melu-, pöly- ja värinähaitoista. Lupaviranomaisen on tehtävä valituskelpoinen päätös, jolla täydennetään luparatkaisua lopullisella liikennöintireitillä ja annettava tarvittaessa liikennöintiä koskevia määräyksiä haittojen vähentämiseksi. Määräyksiä voidaan antaa muun muassa tien pölyämisen estämisestä ja kuljetusten ajoittumisesta. Jos lopullinen liikennöintireitti poikkeaa 4.6.2013 allekirjoitetussa hakemuksen täydennyksessä esitetyistä vaihtoehtoista siten, että liikennöinnin asuinkiinteistöille aiheuttamat haitat yksin tai yhdessä louhinta- ja murskaustoiminnan kanssa ylittävät lupamääräyksessä 3 määrättyt päiväohjearvot, kyse on toiminnan olennaisesta muuttamisesta, johon on haettava ympäristölupa.

Vaikutukset pohjavesiin

Ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue sijaitsee noin 950 metriä suunnittelualueesta koilliseen.

Noin 200 metriä suunnittelualueesta länteen sijainnut Salmenpalon III luokan pohjavesialue on poistettu pohjavesialueluokituksesta. Suunnittelualueen rajasta 800 metrin säteellä on kymmenen kaivoa sekä Lundellin vedenottokaivojen läheisyydessä sijaitseva lähde. Lähimmät kaivot ovat 450–500 metriä suunnittelualueen etelä- ja itäpuolella.

Osa lähialueen talouksista saa käyttövetensä omista kaivoista. Ennakoon on arvioitavissa, etteivät louhinta- ja murskaustoiminta muuta veden kulkua tai laatua siten, että kiinteistöillä käytössä olevien kaivojen veden laatu tai antoisuus heikkenee. Hallinto-oikeus toteaa kuitenkin, että hakija on vastuussa pohjaveden käytölle mahdollisesti aiheuttamastaan haitasta.

Vaikutukset pintavesiin

Hakemusasiakirjojen mukaan toiminta-alueella muodostuvat hulevedet on tarkoitus johtaa selkeytysaltaan kautta etelään Röhjöstensuolle. Kartatarkastelun perusteella Röhjöstensuon jälkeen vedet kulkevat noin 3 km:n matkan Salon kunnan puolella sijaitsevia metsä- ja pelto-ojia sekä Sitoonojaa pitkin Lohjan kaupungin puolella sijaitsevaan Hämjokeen ja päätyvät lopulta virrattuaan noin 10 km matkan Lohjan kaupungin alueella sijaitsevaan Pitkäjärveen. Toiminta-alueella muodostuvia hulevesiä ei johdeta Salon kaupungin puolelle.

Hakemusasiakirjoissa on esitetty selkeytysaltaan paikka, mutta ei tarkempaa suunnitelmaa vesien johtamisesta ja käsittelystä. Tämän vuoksi hallinto-oikeus on muuttanut päästöjä vesiin koskevaa lupamääräystä 1 siten, että toiminnanharjoittaja on määrätty ennen toiminnan aloittamista toimittamaan suunnitelma vesien käsittelystä ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi.

Kun huomioidaan kivenlouhinnassa ja -murskauksessa syntyvien jätevesien suhteellisen vähäinen määrä ja niiden laadusta johtuva vähäinen haitallisuus vesiympäristölle sekä jätevesien kerääminen selkeytysaltaaseen kiintoaineen poistamista varten ennen niiden johtamista maastoon ja hallinto-oikeuden tekemä lisäys lupamääräykseen 1, ei toiminnanharjoittajan aikomasta louhinta- ja murskaustoiminnasta voida arvioida aiheutuvan myöskään ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua vesistön pilaantumista eikä vesilain (264/1961) 1 luvun 17 a §:n mukaisen uoman luonnontilan vaarantumista.

Luontoselvitykset

Valittajat ovat esittäneet muun muassa, että välittömästi hankealueen ulkopuolella on tehty useita havaintoja liito-oravasta. Lintudirektiivin liitteen I lajeista lähistöllä pesii ja ruokailee kaakkuri ja palokärki, ja suunniteltu hankealue on metson, teeren, huuhkajan, sarvi- ja lehtipöllön, korpin ja harmaapäätikän pesintäaluetta. Lintudirektiivin, oikeastaan luontodirektiivin liitteen IV lajeista alueen läheiset puronotkot ovat lepakon elinpiiriä. Alueella on havaintoja myös koivuhiiristä ja käenpiiasta. Iso-Toravassa on ankeriaita ja simpukoita. Hankealueelta lähtee Kolisevantoja ja sen itäpuolelta Haukilampeen vievä uoma. Nämä ovat vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisia luonnontilaisia noroja, joiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty ilman aluehallintoviraston lupaa.

Valittajat ovat katsooneet, että hankkeen yhteydessä ei ole esitetty tarvittavia selvityksiä lähialueen luontoarvoista ja siitä, kuinka toiminnan päästöt niihin vaikuttavat. Selvityksessä olisi pitänyt huomioida alueen itäpuolella oleva lehtomainen avainbiotooppikohde sekä edellä mainitut uomat.

Hakemuksen liitteenä on Suomen Luontotieto Oy:n tekemä luontoarvojen perusselvitys vuodelta 2009. Selvityksessä on todettu muun muassa, että suunnittelualueella ei esiinny luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltavia luontotyyppejä, jotka olisi huomioitava alueen metsänkäsittelytoimenpiteitä suunniteltaessa. Suunnittelualueella ei ole vesilain tarkoittamia suojeltavia pintavesiä, kuten lähteitä tai puroja. Alueella ei ole perinnebiotooppeja. Alueella ei esiinny liito-oravia, ja alueen metsät ovat liito-oravalle soveltumatonta elinympäristöä. Muiden luontodirektiivin liitteen IV lajien esiintyminen alueella on hyvin epätodennäköistä.

Hallinto-oikeus katsoo asiakirjojen ja katselmuksessa saadun selvityksen nojalla, ettei louhinnasta ja murskauksesta aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä haittaa.

Kiviaineksen tuominen alueen ulkopuolelta

Ympäristölupahakemuksen mukaan laitokselle voidaan tuoda puhdasta louhetta, maksimissaan 5 000 tonnia vuodessa, joka käsitellään kuten louhittava kiviaines.

Ympäristölautakunnan antaman lausunnon mukaan ympäristölupapäätöksessä on annettu mahdollisuus tuoda hankealueen ulkopuolelta louhetta murskattavaksi enintään 5 000 tonnia. Louhe luokitellaan neitseel-

liseksi raaka-aineeksi, ei jätteeksi. Muualta tuotavan kiviaineksen määrän seuraamiseksi on hallinto-oikeus lisännyt lupamääräykseen 37 asiaa koskevan tarkkailumääräyksen.

Johtopäätökset

Edellä olevan perusteella ja kun otetaan huomioon etäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteisiin, päätöksessä olevat lupamääräykset niihin hallinto-oikeuden nyt tekemine muutoksineen ja lisäyksineen, hakemuksen mukaisesta toiminnasta ei voida katsoa yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheutuvan terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan vaarantumista tai muutakaan ympäristönsuojelulain tarkoittamaa haittaa tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Näin ollen ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

1. *Juhana Salmenpohja* on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan siltä osin kuin ympäristölautakunnan päätöstä on muutettu ja ympäristölautakunnan päätös saatetaan voimaan.

Vaatimuksensa tueksi valittaja on esittänyt muun ohella seuraavaa:

Lupamääräykset, joita hallinto-oikeus on muuttanut, ovat entuudestaan tiukkoja siihen nähden, että toiminnan sijoituspaikka on syrjäinen ja että luonnonarvot puuttuvat. Toiminnan sijoituspaikka ei ole pohjavesialuetta. Lupamääräyksiä on lievennettävä samalla tasolle kuin muissa vastaavissa hankkeissa erityisesti pölyn ja tärinän mittausten osalta. Määräyksistä toiminnanharjoittajalle aiheutuvat kustannukset ovat toiminnan haitallisten vaikutusten epätodennäköisyyteen nähden kohtuuttomia.

Hallinto-oikeus on ylittänyt toimivaltansa määrätessään, että suojapuustoa on jätettävä hankealueen ulkopuolelle. Määräys käy puiden omistajan kannalta kohtuuttomaksi, jos ympäristölupa siirtyy kolmannelle osapuolelle. Lupamääräyksissä on asetettu melua, pölyä ja tärinää koskevat

raja-arvot, ja toiminnan mainittuja vaikutuksia on tarkkailtava tekemällä mittauksia lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Vaikka puusto poistettaisiin, lähimmistä häiriintyvistä kohteista ei olisi näköyhteyttä toiminnan sijoituspaikalle. Hankealueen ympärillä on tavanomaista talousmetsää. Eri-ikäisten metsäkuvioiden vuoksi alueen ympärillä on ilman lupamääräystäkin aina puustoa.

Määräykset pohjaveden tarkkailusta ovat mahdollisiin riskeihin nähden kohtuuttomia. Hallinto-oikeus ei ole perustellut päätöstään pohja- ja pintavesien sekä kaivojen tarkkailun osalta, vaikka päätös poikkeaa Ramboll Finland Oy:n 24.11.2011 esittämästä tarkkailuohjelmasta.

2. Tuomo Lundell ja hänen asiakumppaninsa ovat valituksessaan vaatineet, että hallinto-oikeuden ja ympäristölautakunnan päätökset kumotaan ja lupahakemus hylätään.

Toissijaisesti valittajat ovat vaatineet, että hallinto-oikeuden ja ympäristölautakunnan päätökset kumotaan ja asia siirretään Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

Edellisiin vaatimuksiin nähden toissijaisesti valittajat ovat vaatineet, että asia palautetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Viimesijaisesti valittajat ovat vaatineet, että lupamääräyksiä muutetaan muun muassa toiminta-aikojen osalta.

Lisäksi valittajat ovat vaatineet, että asiassa toimitetaan katselmus ja järjestetään suullinen käsittely.

Vielä valittajat ovat vaatineet, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai luvan hakija velvoitetaan korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut.

Valittajat ovat vaatimustensa tueksi viitanneet hallinto-oikeudelle esittämänsä ja lisäksi lausuneet muun ohella seuraavaa:

Hakija on toiminut ympäristölautakunnan puheenjohtajana. Ympäristölautakunta on tehnyt asiassa päätöksen, jonka merkitys hakijalle on satoja tuhansia tai miljoonia euroja. Valittajien hallinto-oikeudelle tältä osin esittämät perusteet riittävät lupapäätöksen kumoamiseen. Ainakin hallinto-oikeuden olisi niiden johdosta tullut selvittää kysymystä esteellisyydestä enemmän kuin se on tehnyt.

Hallinto-oikeus on jättänyt liikennettä ja meluvallia koskevat kysymykset myöhempien suunnitelmien varaan, vaikka ne ovat luvan edellytysten kannalta keskeisiä seikkoja. Lykkääminen myöhempien suunnitelmien varaan heikentää lähiseudun asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan, jos toiminnan aloittaminen sallitaan ennen kuin suunnitelmat on lainvoimaisesti hyväksytty.

Määräys suojapuustosta on epämääräinen eikä käytännössä takaa suojaa.

Toiminta-aikoja koskevat rajoitukset ovat riittämättömiä. Porauksen, räjäytysten ja murskauksen on oltava kiellettyjä 1.4.–30.9.

Suurten räjähdysainemäärien aiheuttamaa vesistökuormitusta ei ole arvioitu.

Asiassa on selvitetty, että toiminnan sijoituspaikan läheisyydessä on lähteitä ja luonnontilaisia noroja. Hallinto-oikeus ei ole perustellut päätelmäänsä, jonka mukaan toiminnasta ei aiheutuisi luonnonsuojelulaissa ja vesilaissa kiellettyjä seurauksia.

3. *Vilho Rehmosen kuolinpesä* on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja ympäristölautakunnan päätökset kumotaan ja hakemus hylätään tai asia palautetaan Lohjan ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeuden päätöksessä mainitun suojapuuston sijainti ja leveys on määriteltävä tarkasti. Melua aiheuttavien töiden aikarajoja on tiukennettava niin, että niitä saa tehdä vain tammi–helmikuussa, jolloin meluhaitta on lumen vuoksi vähäisimmillään. Myös arki-illat on rauhoitettava niin, että murskaus loppuu viimeistään kello 16.00.

Valittajat ovat esittäneet vaatimustensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Luvan hakija valittiin vuonna 2008 Nummi-Pusulan valtuustoon. Hakemuksen vuonna 2009 vireille pannessaan hän oli ympäristölautakunnan puheenjohtaja. Vaikka hakija on jäävännyt itsensä lupa-asioita lautakunnassa käsiteltäessä, on kummallista, että päätös hänen asiassaan oli yksimielinen. Hänen hakemuksellaan oli kuitenkin noin 130 vastustajaa, joiden edustajia ympäristölautakunnan jäsenet ja muut valtuutetut ovat.

Toiminnan sijoituspaikalla ei ehkä ole perinnebiotooppeja eikä vesilaissa tarkoitettuja puroja. Viereiseltä Prättäsuolta saa kuitenkin alkunsa puroja, jotka yhdistyvät suuremmaksi puroksi, joka virtaa avainbiotooppi-alueen läpi. Toiminta lietteineen, pölyineen ja valumineen aikaa myöten näivettää avainbiotoopin. Katselmusta toimittaessaan hallinto-oikeuden

jäsenet eivät käyneet katsomassa avainbiotooppia. Myös kaivojen ja Haukilammen rannalta avautuvan näkymän osalta katselmus toimitettiin puutteellisesti.

Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta on valitusten johdosta antamassaan selityksessä katsonut, että hallinto-oikeuden muuttamat lupamääräykset 1, 4, 5 ja 37 tarkentavat Nummi-Pusulan ympäristölautakunnan päätöstä ja ovat kohtuullisia.

Lupamääräykseen 30 tehty pohjaveden tarkkailua koskeva muutos sen sijaan on kohtuuton. Hallinto-oikeuskin on päätöksensä perusteluissa katsonut, ettei toiminta ennalta arvioiden muuta pohjaveden virtausta eikä laatua niin, että kaivojen veden laatu tai antoisuus heikkenisi. Toiminnan laajuus ja sijoituspaikka sekä ympäristölautakunnan päätöksen lupamääräykset huomioon ottaen ei ole perusteltua etukäteen vaatia, että pohjavettä tarkkaillaan 800 metrin päähän hankealueen rajasta. Jos toiminnalla sen vaikutuksia ympäristölautakunnan päätöksen mukaisesti tarkkailtaessa havaitaan olevan vaikutusta pohjaveden laatuun tai antoisuuteen, toiminnanharjoittaja velvoitetaan tekemään tarkkailua laajemmalla alueella. Louhintaan ja murskaukseen Lohjalla ja Nummi-Pusulas- sa myönnettyissä ympäristöluvuissa ei ole määrätty sen tasoista pohjaveden tarkkailua kuin tässä tapauksessa on tehty. Toiminnan sijoituspaikka ei ole vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella.

Valitusten johdosta muutoin ympäristö- ja rakennuslautakunta on viitan- nut Nummi-Pusulan ympäristölautakunnan asiassa antamaan lupapäätökseen.

Ympäristö- ja rakennuslautakunta on kiistänyt vaatimuksen oikeuden- käyntikulujen korvaamisesta.

Vilho Rehmosen kuolinpesä on antanut Salmenpohjan valituksen sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan selityksen johdosta selityksen ja vaati- nut, että valitus hylätään.

Soile Päällysaho-Siltanen on antanut Salmenpohjan valituksen sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan selityksen johdosta selityksen ja vaati- nut, että valitus hylätään.

Ritva Mäki ja Lauri Väkiparta ovat antaneet Salmenpohjan valituksen sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan selityksen johdosta selityksen ja vaatineet, että valitus hylätään.

Tuomo Lundell ja hänen asiakumppaninsa ovat antaneet Salmenpohjan valituksen sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan selityksen johdosta selityksen ja vaatineet, että valitus hylätään.

Salmenpohja on antanut Lundellin ja hänen asiakumppaniensa ja Vilho Rehmosen kuolinpesän valitusten sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan selityksen johdosta selityksen ja vaatinut, että valitukset hylätään. Koska alueelle rakennetaan uusi tie, joka kulkee lähimmillään 300 metrin päässä asutuksesta, liikennöinti on sallittava myös viikonloppuisin. Salon talousalueella myönnettyissä muissa maa-ainesluvuissa viikonloppuisin tehtävät kuljetukset on sallittu, vaikka kuljetusreitit kulkevat aivan asutuksen vierestä.

Eila ja Kari Leinolle on varattu tilaisuus antaa selitys Salmenpohjan valituksen sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan selityksen johdosta.

Salmenpohja on antanut Lundellin ja hänen asiakumppaniensa, Vilho Rehmosen kuolinpesän, Päällysaho-Siltasen sekä Mäen ja Väkiparran selitysten johdosta vastaselityksen.

Lundell ja hänen asiakumppaninsa ovat antaneet Salmenpohjan selityksen johdosta vastaselityksen. Vaatimus viikonloppuliikenteen sallimisesta on jätettävä tutkimatta.

Vilho Rehmosen kuolinpesä on antanut Salmenpohjan selityksen johdosta vastaselityksen.

Vesa Malin on 31.12.2014 ilmoittanut peruuttavansa valituksensa.

Merkittäään, että korkein hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä ratkaissut Juhana Salmenpohjan valituksen Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä 18.3.2014 nro 14/0177/5 maa-aineslupaa koskevassa asiassa.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Vilho Rehmosen kuolinpesän valitusta Jani Tammijoen osalta tehtynä ei tutkita.
2. Juhana Salmenpohjan vaatimuksia pölyn ja tärinän mittaamista koskevien lupamääräysten sekä viikonloppuisin liikennöinnin osalta ei tutkita.

Korkein hallinto-oikeus on muutoin tutkinut asian.

3. Lausuminen Vesa Malinin valituksesta raukeaa.

4. Vaatimukset suullisen käsittelyn ja katselmuksen toimittamisesta hylätään.

5. Hallinto-oikeuden päätös kumotaan siltä osin kuin hallinto-oikeus on muuttanut lupamääräystä 30 ja ympäristölautakunnan päätös saatetaan tuolta osin voimaan.

6. Valitukset hylätään enemmälti. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muutoin muuteta.

7. Tuomo Lundellin ja hänen asiakumppaniensa oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään.

Perustelut

1. Jani Tammijoen osalta ei ole esitetty selvitystä, joka osoittaisi hänen antaneen valtuutuksen puhevaltansa käyttämiseen asiassa. Tämän vuoksi valitus on jätettävä hänen osaltaan tehtynä tutkimatta.

2. Salmenpohja ei ole valittanut ympäristölautakunnan päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen. Koska hallinto-oikeus ei ole muuttanut pölyn ja tärinän mittaamista koskevia ympäristölautakunnan päätöksen lupamääräyksiä, Salmenpohjan valituksessaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle esittämät vaatimukset pölyn ja tärinän mittaamista koskevien lupamääräysten osalta on jätettävä tutkimatta.

Salmenpohja on esittänyt vaatimuksensa viikonloppuisin liikennöinnin osalta vasta valitusajan jälkeen antamassaan selityksessä, minkä vuoksi vaatimus on jätettävä myöhään tehtynä tutkimatta.

3. Malin on tänne 31.12.2014 saapuneessa kirjoituksessa peruuttanut valituksensa.

4. Hallintolainkäyttölain 37 §:n 1 momentin mukaan asian selvittämiseksi toimitetaan tarvittaessa suullinen käsittely. Lain 41 §:n mukaan asian selvittämiseksi voidaan toimittaa katselmus. Kun otetaan huomioon peruste, jonka vuoksi Lundell ja hänen asiakumppaninsa ovat pyytäneet suullisen käsittelyn ja katselmuksen toimittamista, selvitys, jota he ovat ilmoittaneet siinä esittävänsä, hallinto-oikeuden asiassa toimittama katselmus, jonka yhteydessä on kuultu asianosaisia ja viranomaisen edustajia, sekä asiakirjoista saatava selvitys, suullisen käsittelyn ja katselmuksen toimittaminen ei ole tarpeen asian selvittämiseksi.

5. Ympäristönsuojelulain (86/2000) 43 §:n 1 momentin mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset momentin 1–5 kohdassa mainituista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon muun ohella toiminnan luonne ja sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee.

Tässä tapauksessa toiminnan sijoituspaikka ei ole luokiteltua pohjavesialuetta. Lähin tuollainen alue sijaitsee noin 950 metrin ja lähimmät talousvesikaivot 450–500 metrin päässä toiminnan sijoituspaikasta. Toiminta ei ennalta arvioiden muuta veden kulkua tai laatua siten, että kaivojen veden laatu tai antoisuus heikkenisi. Tämän vuoksi toiminnanharjoittajaa ei ole tässä vaiheessa tarpeen velvoittaa tarkkailemaan toiminnan vaikutusta pohjaveteen laajemmin kuin ympäristölautakunnan päätöksessä on määrätty.

Tämän vuoksi hallinto-oikeuden päätös on kumottava siltä osin kuin hallinto-oikeus on muuttanut lupamääräystä 30 ja ympäristölautakunnan päätös on saatettava tuolta osin voimaan.

6. Asianosaisten vaikutusmahdollisuuksien kannalta on riittävää, että heillä on oikeus valittaa sittemmin annettavasta, hallinto-oikeuden muuttaman lupamääräyksen 4 mukaisesta päätöksestä. Hallinto-oikeuden muuttaman lupamääräyksen 5 mukaan toimintaa ei saa aloittaa ennen melusteiden rakentamista ja muiden meluntorjuntatoimien toteuttamista.

Mainituilla perusteilla ja kun lisäksi otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja siinä mainitut oikeusohjeet lisättyinä ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 ja 3 momentilla ja 55 §:n 3 momentilla, lupaviranomaisen toimivallan osalta vuosikirjaratkaisusta KHO 2014:75 ilmenevät periaatteet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen enemmälti ei ole perusteita.

7. Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, Lundellille ja hänen asiakumppaneilleen ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Kari Kuusiniemi
hallintoneuvos

Hannu Ranta
hallintoneuvos

Tuomas Lehtonen
hallintoneuvos

Mika Seppälä
hallintoneuvos

Janne Aer
hallintoneuvos

Timo Kairesalo
ympäristöasiantuntijaneuvos

Rauno Pääkkönen
ympäristöasiantuntijaneuvos

Petri Leinonen
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu**Päätös**

1. Juhana Salmenpohja, oikeudenkäyntimaksu 244 euroa
2. Tuomo Lundell ja hänen asiakumppaninsa, oikeudenkäyntimaksu 244 euroa
3. Vilho Rehmosen kuolinpesä, oikeudenkäyntimaksu 244 euroa
4. Vesa Malin, maksutta
5. Jani Tammijoki, maksutta

Jäljennös

Vaasan hallinto-oikeus
 Ympäristöministeriö
 Suomen ympäristökeskus
 Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue
 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
 Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta
 ✓ Lohjan kaupunginhallitus
 Soile Päällysaho-Siltanen
 Ritva Mäki ja Lauri Väkiparta
 Eila ja Kari Leino

PL 71

08101 LOHJA

Toimituskirjan jäljennöksen oikeaksi todistaa

Jaostosihteeri Jani Taskinen